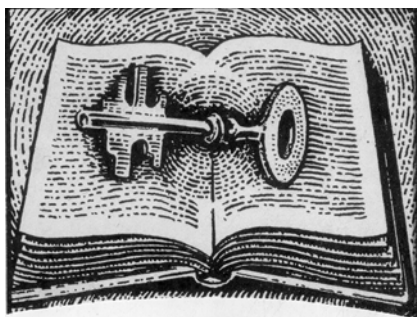

Kálmán Mária

HATALMI MÁMOR

ELBESZÉLÉSKÖTET

2010

TARTALOM

Mottó:

„Megkeserült szívvel ne végy soha új jogot észbe
Gyáva a lélek így, s csak elvont szó az erő!”

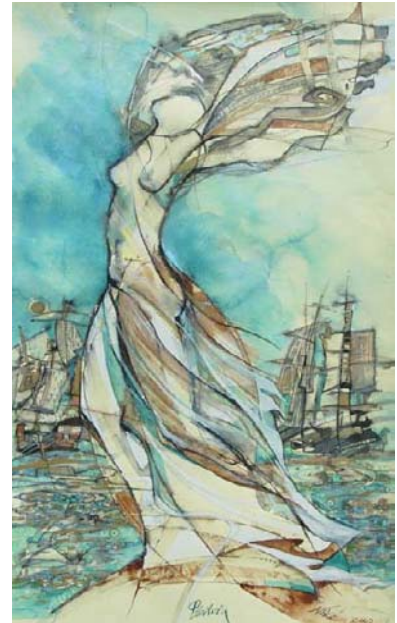
Kálmán Mária

Hatalmi mámor

Napfogyatkozás

Boldogasszony anyánk

Hogyan születnek a Hárpiák?

Hatalmi mámor

Éjszaka tették le az Aranycsillag előtt. A portás Móricz Zsigmond egykori szobájába vezettette. Míg a boy mindenütt felkattintva a villanyt vezetőként haladt előtte, a portás Miskolc legmelegebb utcájának közismert palotájába telefonált.

- Megérkezett az ember, aki a halált keresi.

A friss vendég ajtaján csakhamar kopogtattak. Tévedés lehet. Ha kinyitja az ajtót, majd ott áll egy spicces szőke, s valamely világnyelven: „Hello!” - csicsergi.

- Süket vagy, öcsém? - bömbölik kint türelmetlenül, s amint kinyitja az ajtót, behömpölyög hatalmas testével a személyiség, akit beosztottjai maguk közt megtisztelő rövidséggel „Vilmos császárnak” becéztek.

- Miért jöttél éjszaka? Csak azt ne mondd, hogy az éjszaka a halottak információs tere és ideje!

- Napközben dolgom volt Debrecenben.

- No igen, a krematóriumban. Tudok róla. Ilyenkor legjobb, ha kezeden pohár, s fejedben bor van. Megvacsorázunk.

Vilmos császár csenget, s a szoba pillanatokon belül átalakul. Italmárkák neve röpdös a levegőben, s vacsora többfogásos meleg ételekből. A pincérek tisztelettel járkák körül a vendégeket, de látszik, csak a falstaffi korhely érdekli őket. Ha Camparit és Tokaji aszut kínálnak választékra, természetesen mindkettő az asztalon marad. Rubin, folyékony rubin csúszik le a torkán, egy, két, és még egy pohárral. A pincérek borban sült halat, gombás bifszteket, töpörtyűs túrós csuszát tálalnak.

Rétesek és palacsinták, dinnye, szőlő, barack sorjáznak az éjszaka közepén. „S mindez az ország legszegényebb megyéjében” - tűnődik a vendég.

- Azt tanácsolom fiam, hogy fordulj vissza. Mert mi történhetik? Első változat: megtalálsz. Akkor lesz itt nagy sirató. Neked babér, nekünk botrány. Később összemosódik babérbotránná. S te cipeled holtodig. Második változat: nem találod meg. Ebből nem lesz se babér, se botrány. Béke lesz. Az alakiság elleni alakiság egyensúlya. Megteremtheted. Te igen, más nem. Óceán-ember vagy, kiismerhetetlen. Ki érti, mit miért teszel? Ki érti, miért olyan fontos neked az a valaki, az istenfáját!

A hangból felismerte a veszélyeztetettség indulatát. A császár folyamatosan falt, de korántsem azért, mert éhes volt. Valószínűleg felrobban indulatában, ha nem vezetheti le hagymás rostélyosban. „Olyan emberekre bízta az életet, akik mások kontójára zabálnak, akik azt sem képesek felfogni, hogy nincsenek paradigmatiszta örömök” - rögzítette magában a vendég, aki életében nem vett részt szeszturnán, s olyan hatalomtechnikával rendelkezett, amit a vele szemben ülő provinciális potentát még okozati összefüggésben sem volt képes megérteni.

- Az emberekben naprakész félelem lappang. A társadalom megöszült a sok negatív kilengéstől, amit a hozzád hasonló vezetők okoznak. Te sosem kerülhetsz háló alá. Mitől félsz tehát?

Annyi nyugodt tárgyilagosság volt a kérdésben, hogy a másik azonnal megérezte: semmit nem ért el, és semmit nem fog elérni.

- Éjszaka jöttél, éjszakát hoztál. Megértettem.

Annyi pénzt dobott az asztalra, melyből három ilyen vacsora is kifizethető, és ment. A fizetőpincér földig hajolt, s társaival együtt most került igazán bajba. Mivel a vendég nem nyúlt semmihez, nem tudták, hogy ott hagyják, vagy elvigyék a felszolgáltakat.

Volt a szoba lakójában valami megközelíthetetlen, amiért kérdést sem mertek intézni hozzá. A fiatalember csukott szemekkel cigarettázott hajnalig. Szeme előtt újra lepergett útja a debreceni krematóriumnál. Igazolványának köszönhetően akadálytalanul jutott a kemencéig. A mester maga mellé intette, ahonnan mindketten ráláttak a holttestre. Mica néni nagyon kicsinek látszott, s anyaszült meztelenül feküdt a pokol tornácán. A megsemmisítés pillanatában felült, fehér hajának minden szála repülni látszott, aztán porrá omlott. Végignézhette az urnázást is, s végig is nézte. Szüksége volt arra, hogy a parányi urna a számára legkedvesebb ember emléke további teendői alatt vele legyen. Mikor kivilágosodott, taxit rendelt, s Tapolcára, a Zója utcához vitette magát. - Keselyű kerület! - vigyorgott a taxisofőr megérkezéskor. - Hogyan? - Ez a vasasok véleménye az itt épült magánpalotácskák, magánutak, magánparkok magántulajdonosairól. Dögevők. Vámpírok. Mások idegeit, tönkrement szívét, agyát falazzák saját jólétükbe. Együtt van itt minden: Góg, Magóg, demagóg. Mucsai patriarchalizmus és fővárosi agylágyulás.

- Jó reggelt, Magyarország! Örülök, hogy felébredtek.

- Mi el sem aludtunk, haverom! Mindenki számon tartja a Zójából nyíló név nélküli utacskát, s a végén az Internacionálét.

- Micsodát?!

- Internacionálé összefoglaló neve a pártkádervilláknak.

Van egy pár Internacionálé. Tudja, ha azt mondanánk: ez B. elvtárs villája, ez G. elvtárs nyaralója s így tovább, akkor nem lenne benne az az álláspont, hogy: lyuk van a javak helyén. Az eredetet elnyelte a föld. Az eredetre emlékezni kell.

Önkéntelenül megjegyezte magának ennek az embernek az arcát. S míg a barlangfürdőbe jókedvű, hangos német turistacsoport vonult el mellettünk, fogadta Madarassy Zsombor részvétnyilvánítását. Zsombor azonnal a lényegre tért.

- Tekla nem akar találkozni veled.

- Persze, hogy nem - vidult föl Zsombor. Megváltozott a hangszíne az örömtől. Mély lett és meleg. Kitárta a kaput, s elindultak a hatalmas árnyas kertben. Ahogy egymáshoz igazították lépteiket, abban egyetértés volt. Együvé tartozás. Egyforma stílus. Mindig így jöttek, mint egy férfi frontvonal, s meglepte, hogy Zsombor most nem vicceket mesél, hanem akadozva magyarázkodik.

- Mostanában nagyon nehéz vele. Türelmetlen és gyűlölködő. Minden a terhére van. Valami rejtett cél felé halad, s én nem tudom követni. Elfoglalnak a méhek. Pusztul az akác, át kell állnom a vegyes virágra. Azt nem fizetik jól, felére csappantak a kistermelők. Ugye, még mindig gyönyörű? - állt meg hirtelen.

- Az! - válaszolta kurtán, s a két férfi figyelte, amint Tekla terített a cseresznyefa alatt.

A fáktól, bokroktól, virágoktól dús udvaron a természet nem lehelt békét. Keleti Gusztáv festményét juttatta eszembe, a száműzött parkját. Ahogy az asszony karcsún lopakodva járt fától fáig, sohasem az utakon haladva, mintha egy tigris járná körül ketrecét. Az asztalra liliomalakú teakészlet került. A tea párologott. Tekla belekortyolt, ajkai kiteltek, megpirosodtak, vonásai elrendeződtek. Hátát a cseresznyefa törzséhez támasztotta, mézszínű kontyából egy meglazult tincs végigvillámlott sötét ruháján a derekáig. Az a derék karcsú volt, akár férje

méheie. A hosszú, kecses ujjak egyre erősebben szorították a csészét. Zsombor ezt a pillanatot választotta ki, hogy hozzálépjenek.

- Nem engedtem elmenni... hogy ne jöjjön be, azt azért mégse! Szóval elhoztam a... elhoztam.
- Hallgass!

Tekla nagyon halkán mondta ezt. A szemét sem nyitotta föl, csak valami tétova mozdulatot tett, amit invitálásnak is lehetett érteni. Leültek a tuskoszékekre. Zsombor rágyújtott, elégedetten, hogy legalább eddig megvolnánk. A csöndben hallani lehetett a kaptár zümmögését, a munka elégedett moráját, ahogy a méhek dolgoznak. Shelley jutott az eszembe, aki még hallotta kúszni a borostyánt, peregni a faleveleket, hullani a virágszirmokat. Nem akart arra gondolni, hogy itt nőhetett volna föl, hogy ez a férfi, aki bátorítón néz rá most is: lehetne az apja. Erre, igen, erre a gondolatra öklöbe szorult a keze, s automatikusan összeütögette két öklét. Madarassy rémulten nézett rá, s gyorsan beszélni kezdett. Szavai mégsem keltették a galimatiász képzetét. Kifogyhatatlan készlete volt a felesége figyelmét lekötő nyers témákból vagy kész sztorikból.

- Ugyanígy ültek itt, mint mi most: Móricz Zsigmond, Illyés Gyula, és Szabó Lőrinc. Soha ellentétesebb embereket nem láttam, de volt bennük egy döntően közös: gondolatörvényeket voltak képesek megfogalmazni. Gyerek voltam még, de azóta sem felejttem. Móricz azon töprengett, hogy a civilizáció egyetlen gondjává kezd válni az anyag fölötti uralom. Kevés ez - morogta -, meg túl sok. Egyrészt tévedés, másrészt kérdés. Illyés Gyula erre azt mondta, hogy jobb tévedni, mint hazudni. Az út komoly dolog. Az egyik helyről a másik helyre vezető úton is félelmes dolgok történhetnek, hát még az egyik társadalomból a másikba vezető úton. Szabó Lőrinc folyton mosolygott valami Tornyai könyvön, azt hiszem, a Gyere kicsim, gyere c. bestseller volt az, témaregény egy orvos tollából a nemzetszaporulat növelése érdekében. A regényt az „aranytollú” író Nagybányai Vitéz Horthy Miklós kormányzónak és feleségének ajánlotta. Ez a könyv korántsem érdemelt annyi figyelmet, mint amennyit ráfordítottak, de a három nagy szerint meglátogatott és megjósolt valami figyelemreméltót: a nemzethalált.

- Álmodtad - mondja közönyösen Tekla -, felejtsd el.

- Már hogy álmodtam volna - méltatlankodott Zsombor.

- Ettől a találkozástól kezdve mindhárom alkotó stílusában változás állt be? - igyekszik segíteni a vendég.

- Tartalmilag érintette őket a gondolat. Móricz emberpéldányaiban szinte tudományosan írja le az anyagfogalmat, vagy azok zavarainak okozta indulatait. Szabó Lőrinc és Illyés Gyula költészete: az ember energiafogalma dalban elbeszélve.

- De nem írták meg a hatalmi mámort - mondja a mézhajú asszony, és felnyitja a szemét.

Mintha árnyék esett volna a kertre a tekintetéből. MCP baljós lázadó Pegazusának tombolása, a pokol vörösen izzó hegyei, vagy Gulácsy Lajos örült Nakonxipánja, ahol örökké hull a hó. Ez a tekintet könyörögve kapcsolódott az övébe, s kikényszeríthette a kérdést.

- Anyám, hányan vadásztak rád a sebesvízi hajtáson?

Madarassy riadtan nézett egyikről a másikra, szolgálatkészen állt egész lény a közbeavatkozásra, csillapításra. S bár Teklára a kérdés úgy hatott, mint pörölycsapás, de már nem volt mit összezúzni. Közönyösen válaszolt.

- Sokan.

A két férfi összenézett. Első alkalommal nem vált ki rohamot a múlt, talán azért, mert meghalt az, aki felnevelte, iskoláztatta ezt a komoly érett férfit. A fiát.

- Mica urnája veled van?

Fia eléje állítja a kecses, hermetikusan zárt edényt. Tekla szemében megtörik a látóhatár, nézi a tárgyat, de nem látja.

- Mica azt jelenti: „befalazott” - magyarázta Zsombor -, azok védőszentje, akik vérüket adják azért, hogy művük örökké álljon.

- Te is az ő műve vagy - suttogja alázatosan Tekla. - De ettől a naptól én adok nevet neked. Légy Bartimeus, az ember, aki újra lát!

A beálló csendben mindhármuk agyában zúg a Sebesvíz. A fákon harmatcseppek. Az erdő nem tudja elrejteni a meztelen lányokat, akiket módszeres kéjjel bekerít a férfifalka.

A tisztás közepén csillog az aranyborjú. A belül üres, rafinált szobor a kultúra hatezer évének megcsúfolása. Pasiphaé bikaéhes örületének rájuk kényszerített megvalósítása. A lányok ösztönösen megadják magukat előbb, mintsem kihajthatnák őket a tisztásra. De heten mindvégig Teklára vadásztak, s bekényszerítették az aranyborjú állatpózába.

- Olvasd el ezeket a neveket - tesz le Tekla elé fia egy névsort. - S húzd alá a saját vadászaidat!

- Értem ne ölj!

- Tekla - könyörög Zsombor -, szabadítsd meg magad!

Bartimeus ránéz, megint az eszébe jut: ez az ember lehetne az apám! Akire büszke lehetnék. Nem hét cezaromániás szocialista bika. Sok listája van, melynek összefoglaló mappáján ez áll: „sex, lex, ex”. Azaz: kiknek jár a szexuális erőszakért börtön, s kiknek halál. Tekla jó emberismerő. Tudja, hogy hét apját halálra ítélte.

- Tudnod kell - mondja lassan, s közben anyja kezébe csúsztatja a tollat -, hogy ilyen orgiák ma is léteznek. Hírhedt hely a „Pálmai kolostor”, s akiket ma kényszerítenek oda: beszéltek. Így állt össze ez a nagyon érdekes névsor. Húzd alá a te vadászaidat!

Tekla tudja, hogy tolla a párkák ollója most, s ahogy teljesíti a kérést, szemében újra megjelenik a feltépett sebekkel együtt járó rettegés-reakció. Kutatva néz megváltozott arcával fia változatlan arcába. Képtelen belekapcsolódni a kiismerhetetlen szemekbe. Homályosan érzi: vele szemben kettős tudat működik.

Az egyik bölcsen és imponáló biztonsággal takarja el a másikat, amit sosem fog megismerni.

- Ketten már nem élnek - közli a fia, s zsebébe süllyesztve a névsort feláll. - A rákoskeresztúri temetőben fekszenek név nélkül. Sírjuknak csak száma van. Úgy látszik, nem mindig tévedett a sújtó kéz.

Egyszerre nyúlnak az urna után, keze néhány másodpercre összekulcsolódik anyjáéval. Nem engedi át a hamvakat. Kedvesen, de határozottan fejti le róla Tekla kezét. Amikor Tekla keze fölfelé nyitott tenyérrel az asztalra hull, mint egy koldusé: két apró kapszulát csúsztat belé.

- Arra az esetre, ha nem bírjátok tovább. Letális dózis.

Tekla örömsikolya még akkor is fülébe csengett, mikor messze járt. Halálos biztonsággal tudta, hogy mától nincs anyja. Viola suavis, a szépséges keleti ibolya csónakot kapott a túlsó partra, ahová azóta vágyik, amióta lelkét megölték. Volt ereje vidáman visszainteni a házaspárnak, akik a cseresznyefa alatt állva néztek utána. Zsombor megemelte a szalmakalapját, tisztelettel, ahogy csak szabadítók előtt szokás.

„Az emberi entitás megalázása - fogalmazta magában Bartimeus - lélekgyilkosság és önérzet halál. Ez az, amit a ti generációtok megbocsátott, a miénk nem. Velünk felnőtt egy nemzedék, mely hordozni képes gyűlöletét anélkül, hogy indulatai egy parányit is elragadnák. Az egykori nagy vadászok: ma nagy kufárok. Ocsmány szabályokat léptettek életbe, s az emberek leköpi a nagyszerű kivételt, mert kivétel, s követik az ocsmány szabályt, mert szabály. Isten veletek! Nem kell Bernanost fordítanotok, megélhetésért könyörögnötök megalázóitokhoz. Mica mama s az én tapasztalataim szerint sokan vagytok... gondoljatok rám, akiben megvalósult az írás: és fiaikat támasztok ellenetekre, s ő bennük bűnhődtek hetedízigen is!”

Az égen rémült fecskék cikáztak keresztül, rossz sejtelveiktől egyensúly vesztetten. Lebilincselte a madarak reszketése. Az embereknek nincs szerve az igazságra. Az állatoknak mintha lenne.

A nap egyre magasabbra hágott, az egyik kapun a hőmérő 120 fokot mutatott. „Fahrenheit” - mosolyodott el. Vett egy szalmakalapot, hasonlót Zsomboréhoz. Aki nyomában kívánt maradni, dolga nehezzé vált a hirtelen aktivizációtól. A szalmakalap vásárlást fehér nyári öltöny követte, majd nyitott görög saru. Újságok, csokoládék, fagylaltok. És hirtelen megbolydult a város. Az eladókhoz odalépett egy-egy úr vagy hölgy, igazolványt mutatott föl, s arról faggatózott: mit akart az idegen?

- Fehér szalmakalapot.
- Fehér nyári öltönyt.
- Nyitott görög sarut.
- Vanília- és málnafagylaltot.
- Népszabadságot és Kutyaújságot.

Az eladók értetlenül, de készségesen feleltek. Egyikük sem mozdult munkahelyéről. A vendég békésen sétált a városba, szemmel láthatóan régi emlékeit elevenítve föl. Hosszan állt a Rákóczi háznál, Munkácsy Mihály szülei sírjánál, a Kaffka Margit emléktáblánál. Teljes hosszában bejárta a madzag-várost.

Közben bealkonyodott, s az ország gyarapodott három rejtélyes halálesettel. Az egyik vezér egyedül kaszálgatva telkén, belezuhant a kaszájába. Úgy találták meg tágas parkja közepén, az éles szerszámon függve, mint az egykori kaszáló parasztokat, ha rosszul léptek. Az eset futótűzként terjedt, mivel a halott nem egyszer dühítette rabszolgamódon dolgoztatott dolgozóit azzal: „Ma már azt sem tudják, mi a munka”, vagy: „Itt senki sem dolgozik rendesen”. S a nép, ‘az istenadta nép’ melynél szorgalmasabb aligha élt a földön, összeszorított foggal vette tudomásul: vezére „differenciál” a prémiumok elosztásában, holott nyilván azt sem tudja, mi a differencia, mivel csak vezetők kaptak jutalmat. Akik valóban nem dolgoztak.

A másik vezér kultúrkörökben rontotta a levegőt, s szívesen jelentette ki, hogy nélküle felkopna az Írószövetségnek nevezett grafomán egyesülés álla. Épp az állat borotválta, mikor el-esett fürdőszobájában, s nem kelt fel többé. Az a modern kis kurtizán találta meg, aki már két hete Görögországban nyaralt, s mindenki azt hitte, még további kettőig szándékszik ott maradni. Erről a lányról sok szó esett a szellemi életben, mint ritka tehetségről, de minden írását visszatartották. „Határsebesség-effektus, vagy fénysebesség, mely nem léphet túl önmagán. Egyműves akarsz lenni?” - rikoltották a sokművesek, kiknek könyvei érintetlenül kerültek zúzdába, antikváriumba és böngészdébe, ahol fillérekért sem kellett senkinek. „Az ember halandósága: a humán civilizáció fejlődésének feltétele”, mondta a feleség a szeretőnek, és diszkrétan mosolyogtak.

Ismeretlen okból mellékútra tért és fának rohant kocsijával egy székesfehérvári nyereséges vállalat vezérigazgatója. Szabadszájú szuperman volt, akiről azt rebesgették, „sokat tud” a bicskei eocén-program háttéréről, indokolatlanul bezárt bányákról, a ferihegyi felüljáró betemetéséről és kibontásáról, egyszerűen: a gazdasági visszaélésekről. Bár egymaga jelentett egy pótolhatatlan „szocialista nemzeti közintézményt”, senki sem rendült meg halálától. Az elhunyt feleségét felkereső barátnők vanília- és málnafagylalt mellett a „Szárad a jegenye, pereg a levele” dalt hallgatták gramofonról. Ez volt a halott kedvence, aki „drága-jó ember volt, nem bántott senkit” - búgták. „Kispolgár volt, akitől naponta hülyét kaptam, halála is egy téridőt veszített kispolgár halála” - kiabálta a fia, s rávágta az ajtót a megrökönyödött kondoleálókra.

Az Aranycsillag vendége az avasi régi házak mentén sétálva akkor ért a csak beavatottak által ismert magánantikváriumhoz, mikor tulajdonosa már áttért rózsái öntözésére. A házat egykor még Klir Vencel, az avasi mesterépítész tervezte s jelenlegi tulajdonosa egyidős a századdal. Igaz, ez nem ritka manapság. Az agg rózsakertész keleties barátsággal fogadta ismeretlen vendégét: egy szóval sem kérdezte, kicsoda. Megmutogatta a meredek lejtő gondozott rózsatöveit, hátha virágot akar a vendég. Bevezette ínycseknek való könyveihez: hátha inkunábulumot akar a vendég? Miután meggyőződött az ellenkezőjéről, bemutatkozásra nyújtotta ráncos, de erős kezét, melyen vörös szemekkel izzott a bagolygyűrű.

- Nevem Gerő Antal.

- Az ön neve Gerőbáczky Árpád Antal - közölte a karcsú férfi hangsúlytalanul -, A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada tanítványa. Az egyetlen magyar Szvámi. Materialisták számára interetnikus, a Bükk néprajzi hagyományainak kutatója. Parapszichológusok számára tanatológus, a halál tanulmányozója. Politikusok számára Gerő Antal, szaktanácsadó.

Komolyan nézte a házigazdát, túl komolyan. Az aggastyán azonban már abban a korban volt, mikor az ember nemcsak tudja, hogy halandó, hanem érzi is. Már csak az utolsó kalandra várt, s ez most megérkezett. Koncentráltan irányította a másakra teljes szellemi erőit, de képtelen volt bemérni koordinátáit. Mégsem tért ki.

- Nos, és nem tudom, kit tisztelhetek önben, de örülök, hogy vendégül láthatom. Nem, mint szaktanácsadó, hanem mint nagymester, ki nem tagadhatja meg a választ, csupán egyetlen kérdésére. Parancsoljon!

A hátsó könyvesfal egyetlen gombnyomásra keskeny bejáratot nyit a helyiségbe, mely a világ számára nem létezik. A vendég habozás nélkül belép, s egyetlen körbepillantással felméri a szoba értékeit. A plafontól-mennyezetig körbefutó könyvsorok értéke felbecsülhetetlen. Az ösnyomtatványok és kódexek tanulmányozásához rég elfelejtett holt nyelvek ismerete szükséges. Keleti szőnyegek, elefántcsont- és márványszobrok, háttérvilágítás. Ebben az ablaktalan helyiségben tökéletes a levegő és a fény.

- Csodálkozik? - nevet az öregember, miközben bársony papucsba és háziköntösbe bújik. - Van min csodálkoznia. Ebben a magángyűjteményben érték van és értékrend. Pontosan az, ami a kinti világból hiányzik. Én nem cseréltem el Kelet és Nyugat örökérvényű bölcsességeit átmeneti határozatok kérészéletű bölcsességeire. A tudás hordozóinak nyomországon tartása: támadás az egzisztencia ellen. Ez minden hiba forrása. Tud követni? Persze, hogy tud. Ön katona, s a katonák mindent tudnak, amit tudni kell. Csak mi nem tudjuk: mit akarnak tudni?!

A vendég mit sem árul el gondolataiból. Pillantása szisztematikusan körbejár. Átsiklik a feketemárvány Apollón, a carrarai Vénusz, a könyvek közt csodálatosan ható kódexmásoló szerzetes festményén, egy sor érthetetlen keleti bálványon, s megállapodik a kelta Alraunén. Ez a kecses démon a mitológia szerint Sri, azaz a Szépség Leánya, aki a legmagasabb hegyről

az emberek közé szállt alá. Az emberek drága árat fizettek ezért: Alraune elpusztítja szerelmeit. A kelták, akik egyébként sem idegenkedtek az emberáldozattól, istennőként tisztelték Sri leányát. A szobor is így ábrázolja a szeszélyes asszonyt: karcsúbokás lábával áldozatán tipor. Alraune és áldozata egymásra néz, szemeik fogva tartják egymást. Az istennőében gyűlölet, az áldozatában ájult tisztelet.

Bartiemus az előtte lévő sakkasztalon B4-re lép fekete királlyal. Az állás mattot jelent.

Ekkor a démonfigurára fénynyaláb hullik, s feje megmozdul. Lassan, szinte kelletlenül fordul áldozata felől a vendég felé. Hófehér szemgolyóján parányi pontként izzik a méregzöldből pokolfeketére sötétülő tűhegynyi pupilla.

- Lézer - néz a szvámira kedves megértéssel. - Nem mindennapi szolgálatot tehetett annak, akitől kapta. S bár az ötlet irracionális, de nem hétköznapi!

- Vigyázzon, kérem, hiszen beállította! - kiált Geröbáczy.

- Csakugyan - konstatálja a vendég, s a királyt visszatolja a B5-re. A fények kihunynak, a mozdulatlanság tökéletes.

Geröbáczy a vendég játékát figyelve kezdi úgy érezni magát, mint a gyanútlan sólyom, mely azt képzei: nálánál nincs nagyobb ragadozó, mégis megsejti a lecsapni készülő sast. Nem látja honnan, miként, miért érkezik a baj, csak egyet tud: itt van. S mikor Bartimeus átnyújtja neki a Teklának is megmutatott listát, a papírlap csaknem mágikusan hat rá: nem tud szabadulni tőle, míg végig nem olvasta. Szép, okos fejében tótágast állnak a gondolatok, szívét megvadult vér rángatja. Addig hallgatnak, míg az öregember szeméből eltűnik a téboly, s az arcán megjelenik az a vonzó mosoly, melyet kiváló intellektusok villantanak a „heuréka” pillanatában, akár ellenfeleikre is.

- Ön tehát felismerte, hogy nem azok az államközi aláírások számítanak, amit a televízió a világ nyilvánossága felé sugároz. Sorsunkat éjszaka intézik össznépi Hiltonok, nemzetközi közmegegyezéssel mások zsebébe vándorló Atrium Hyattek asztalainál. Azok képviselője, akik szerint a legnagyobb bűn jól csinálni azt, amit egyáltalán nem szabad megtenni.

Az aggastyán öntudata elfáradt, akadozva beszélt. Vendége füttyült erre, s vitte a kitűzött cél felé könnyörtelenül.

- Tudja mi a legmenőbb tréfa rólunk? Egyetlen definíció. „Magyarország az az ország, mely csupán egy picit zöld mező, s közepén egy koldus hitelt kunyerál.” Amit unokáink unokái is törleszteni fognak.

- Ha még lesz picit zöld mező!

- Ne csináljon a hecc-viccből vicc-heccet! Arra az emberre van szükségem, akitől az alábbi levelet kaptam.

A vendég semmiféle levelet nem vesz elő, de úgy citálja a sorokat, mintha olvasná.

„Hivatkozva a 18/1972/IX. 4/EÜM rendeletre és az 565/2 Egészségügyi Törvényre, mint előzményre: követelem Magyarországon az aktív eutanázia jogának törvénybeiktatását, továbbá a BTK 253. paragrafusának a római jogban szereplő, a sértett beleegyezése kizárja a büntethetőséget tétellel való kiegészítését. Az ország közállapotára jellemző a gerontokrácia uralmából eredő agyhalál folyamatossága és megújulása, s mi, akik felfogtuk ennek következményeit: szeretnénk megkapni az egyetlent, amit ettől az országtól még kapni lehetséges, a méltó halálhoz való jogot. Javaslatomat indokolja, hogy sokan fogunk önként halálra jelentkezni. Nem mindenki akar kötelezően lakástulajdonos lenni, s falakban, téglákban, panelekben, vályogokban keresni az élet értelmét. Nem mindenki képes elfelejteni, hogy az ember az a lény, kiben minden benne van, és semmi sincs kívüle.

Mi, akik a méltó halált választva ki akarunk lépni ebből a kontraszelekcióval kialakított Új-Neandervölgyből, a túlélőket korlátlan uraivá tesszük annak, amit teremtettek. Javaslatom megkerülhetetlen, mivel egyet akarunk. Ha nem kerül sor az Aktív Eutanázia Törvény (AET) bevezetésére, elárulják, hogy alacsony presztízsük újratermeléséhez is rabszolgákra van szükségük. Vállalják saját maguk bőrére a saját világukat, s engedjék megpihenni azokat, akik békét akarnak, a temetők békéjét.”

- Váratlan invektíva! - gyönyörködik Geröbáczky -, nem én írtam.

- Nem is tudna ilyet írni, uram. Sosem értette az egy célba készülöket, de az, aki írta, az igen! Az valamikor leszámolt a múlttal, és hitt a jövőben. Ez önre minden szaktanácsadása ellenére sem jellemző. Itt ül drága szobrok, különös fegyverek között, de nem ismeri erjesztő hatásukat. Könyvtárában német romantika, hindu miszticizmus, francia etika, a görögök epikureizmus, a latinok gigászi felsőbbrendűsége, - ámde gondosan kiírva minden mocskok, nyomor, fájdalom és kétségbeesés. Egy titkot árulok el Önnek, amit hatalmas világszellem ellenére sem tud: a kétségbeesés vezet a pusztuláshoz. Tud követni? Persze, hogy tud, ha én megkérdem: talán én vállalom a halálban menedéket keresőket? Én vállalom a hitelparadicsomból kiábrándultakat? Én vállalom az aktív eutanáziáért könyörgőket? Én vállalom a jó halál törvényt, mert ezek és ezek idegeit, vérét, izmait beépítették, beépítették, és újra beépítették? Válaszolon, uram! S tanácsolom, hogy ne tévedjen!

Az aggastyán fehérre futtat fekete bástyát, s a csendet bánatos harangszó tölti be. Az avasi harangtorony hangja egyre halkul, s egyre erősödik egy beteg súlyos lihegése: „az Élet meghatározhatatlan időre való kitolása: önmagunk ráerőszakolása a következő generációra. Ez az oka annak, hogy a huszadik század államfőinek hetven százalékát meggyilkolták. Az euroszklerózis drága betegség. A világba kerülhet...”

- Ki ez az ember? - kérdezi kiáltva Bartimeus.

A szvámi a bástyát visszatolva a helyére, középső és gyűrűs ujját összezárva, a legidősebb titkokra figyelmeztető intéssel adja tudtára, hogy ez az a kérdés, amire nem válaszolhat.

- Mégis meg tudom majd - figyelmezteti vendége újra fegyelmezetten. - Tudom, hogy azok között kell keresnem, akiknek a nagy vadászatra átengedte egykori sebesvízi rafinált birtokát. És hány Sebesvíz sűg ma, hány nyírjesi kastély, hány Tilalmas erdő?! Hány szépségkirálynőt öntenek le csokoládéval perverz hatalmi mámorban nyalogatva és benyálazva, ami szép? Hányan és hányan nem várnak a „méltó halál” törvényére, hanem menekülnek a méltatlanba is emiatt?! Engedjen ki, nincs több időm, amit elvesztessek!

Az aggastyán szó nélkül megnyitotta a kijáratot, s látogatója távozott.

A szvámi reszkető ujjakkal simogatta végig könyvei gerincét, s újra magára zárta különös világát. Leült Alraune szobrával szemközt, kezét hosszan nyugtatva a fekete királyon, felidézte az ómkarát. Amikor lépett, mégsem szólt. Nem kívánt újjászületni.

Ó, tollam, hol van az az élet, amit leírsz? A Hold magasan jár az égen, s halványan nevet Miskolc lampionfüzérekkel díszített utcáira. A város nem apellál fényeire, a zászlótartókban fáklyák lobognak, az ablakokban gyertyalángok libegnek a Bükk felől érkező hűvös szellőben. Áll a bál Tapolcán éppúgy, mint Lillafüreden, a diósgyőri vár sugárzik, mint az Anjouk és a Hunyadiak fénykorában. Vízikarneval a Hámori tavon és a tapolcai csónakázó tavon. Az emberek képtelen maskarákban mászkálnak, az utcasarkon nyárson pirul malac, s hatalmas üstből mérik a méregerős krampampulit. Tömören: a városon kitört az Anna-bálokat jellemző kollektív örömmámor.

- Ide gyertek, itt a disznó, combja, körme, farka is jó! - csalogatja a vevőket a vásári pecsenyész. A hangulat kedvéért kiabál, a sült hús illata önmagáért is beszél.

- Ki tudja mi a krampampuli, s megkóstolja: nem lesz kuli! - süvölti a valéták hírhedt italát árusító díjbirkózónak is beillő maszek s ritmust üt az üstjén, mint egy keleti rézgongon.

Bartimeus véletlenül sem a Junoban ünnepel. Hidegen hagyja az Anna szálló, melynek tóra néző teraszán a szépségkirálynő választást megelőző asztalfoglalás kisebb vagyon. A Bükk felé sodródik a valéták nyitott kocsiján. A Palota szállónál olyan disztíngvált társaság olyan disztíngváltan szórakozik, melyhez képest Erkel palotása alpári hangzavar.

- Isten barmai, kik lassan örülnek - súgja egy farkaspofa Bartimeusnak, akit ez a hang fölöttébb emlékeztet reggeli taxisofőrjére -, ezek azt hiszik, ha a fővárosban van állásuk meg lakásuk, már világpolgárok, holott - „emlékezet okáért” - mondaná Csokonai: peregrinusok vagyunk mindenütt, ahol nem mi teremjük az erkölcsöt!

A farkas készségesen besegíti a Hámori tavon várakozó csónakok egyikébe. Innen látszik igazán, hogy ez a boldogtalan város egyszer ünnepel egy évben, s ekkor elszántan boldog. Lampionok és fáklyák tömege halad a hegyi ösvényeken is.

- Legalább boldogok vagytok? - morogja maga elé Bartimeus, s igazán nem vár választ a Garadna veszélyes vizétől. A „zöld halál” köztudomásúan hallgató. Csónakosa hirtelen leáll, s szembefordul vele. A koponyájára feszülő fekete selyemálarc „arnélküli emberré” teszi, ami rövid idő alatt közismert szimbólummá vált széles e hazában.

- Nem mindenkinek van végelszámolása - suttogja a jellegzetes asztmás hang. S abban a pillanatban beugrik a hangazonosság! „Az élet meghatározatlan időre való kitolása: önmagunk ráerőszakolása a következő generációra...” Fel kellett volna ismernie, hiszen hányszor hallotta saját magnóján is! Megtévesztette a döbbenetesen különböző tartalom. Most sem hiszi egészen. Hallgat. Bizonyosságot akar. Cigaretára gyújt s a fellobbanó fény megvilágítja az egyetlen arcot, mely nem visel maszkot a városban.

- Tripperes barátom a szeretőjével együtt külföldre akart távozni magánrepülőgépén, de későn értette meg, hogy a te hálóból kitörni lehetetlen. Lezuhantak. Az országban dolgoznak a bírák. Érthetetlen tüzek lobbannak, gázcsövek repednek. Éjszakai hegymászásra indulnak, kik sose másztak sziklákat, és élve senki sem látja többé őket. Gyógyszerrel teli halottak üldögelnek a Gellérthegyen, robbanékonyá válik a mikroelektronika, s kamionok rohannak a járdára, falra kenve az agyvelőt. Ökölnyi, de halálos ütésű homokzsákokkal sújtanak le ismert személyekre. A nagy vadászok Szent Bertalan éjszakája sikerült. A belső leszámolás tökéletes. Szívesen neveznék fiamnak, de én vagyok az egyetlen, aki igazoltan magvaszakadt.

- Akarod látni a papírt?!

- Komolyabb papírokat is meghamisítottál.

- Gondoltam erre a válaszra.

- Ez esetben vedd úgy jelenlétemet, mint az egykori uralkodók végső lépését: közvetlen közepükbe rendelték halálos ellenfelüket. Alighanem addig élek, míg itt vagyok veled. Elképesztő ár azért, mert 35 éve betörtünk néhány gögös szüzikét. Nem első eset a történelemben.

- Nem első, hanem az utolsó - Bartimeus elmosolyodott. S mivel sosem nevetett még, közömbös vonásait sosem szántotta a derű belső fénye, ellenfele gyomra összerándult ettől a mosolytól.

A tó közben tele lett lampionos csónakokkal, mások is igyekeztek lerövidíteni útjukat a tölgyligethez. A mellettük elhúzó vidám társaság közepén átlátszó zöld túllbe vetkezett vadmacska breakelt:

Álmaiban Isis papnő voltam
Éjjel-nappal tűznél kamatyoltam
S a sárga lángú tűz mögött
Félelembe ütközött
Száz istenség...

A másik csónakban valéták sírták a bányász himnuszt:

*... És hogyha majd a föld gyomrában végóránkat éljük,
Isten kezében életünk, Ő megsegít, reméljük!...*

A harmadik csónakból segítőkészen kötél repült felénk.

- Vontatunk! Kösd meg! - a hurok úgy tekeredett az álarcosra, hogy a másodperc tört része alatt vízbe ránthatták volna.

- Vissza - parancsolta halkán Bartimeus, s egyetlen bravúros mozdulattal kiszabadították utolsó, immár egyetlen lehetséges apját.

- Akik nem térden állva tanulmányozzák, azok tetten érik az eszmét. Maffia ellen mindig bírák küzdenek. Ítélethordozók. Akik nem szeretnék, ha itt is kitörne a „lengyel megoldás”...

- Objektív korrekció kell, nem szubjektív korrekció!

- Ez a ti kuplerájotok, akarom mondani: országotok. Egy ország, melyben uralkodik a kupleráj-elv, több tételben. Az egykori vöröslámpás házak madamjai eladták a finom bőrt, a piheszőrt, a hosszú szempillát, az illatos ajkat, a hangulatfényt, a cigarettafüstöt, a dalt, a zajt, a korhelyt, a duhajt. Tisztességesek voltak ezek a madamok: eladtak mindent, ami eladható. De nálatok „néhány gögös szűz megtörésének” szlogenjéből nőtt ki az új változat: mindenki eladható, akit ti el akartok adni. Ilyen viszont még nem volt a történelemben.

Az a roncs, ki a csónak orrában kuporog, zavart félmosollyal figyeli az újabb közelgő csónakot. Munkáslányok ülnek benne. Jól tudja - ő ne tudná? -, valamennyien megjárták Márianosztrát. Fölöttük zárult az a cellaajtó, ami felé főnökeik indították őket.

A lányok börtönmögmögését visszaverik a hegyek:

Van Nap utca, van Hold utca, csak Csillag utca nincsen.
Van szerelem, van halál is, de boldogság, az nincsen.
Elfogy a Nap, elfogy a Hold, de csillag mégsem látszik.
Tudnod kell, az életből a fény mindig hiányzik...

A lányok a holdra néznek, arcuk vad, törődött, ápolatlan. Anti-idill tükre egy olyan korban, mely a törvény betűjét valósította meg a törvény szelleme helyett.

- Füzesséry Tekla, Bernanos világhírű fordítója tündérmesén ment keresztül ahhoz képest, amit végig él egy magányos nő ma. Partiba dobva kamionülésen, lány-anyává avatva a kurvaszálláson, ahogy a munkásszállókat nevezik. Gyermekeikből fejenként kettő-három megtalálható különböző kórházak kábítószer részlegén. Nem a rendőrségi kábítószerosztályon, olyan nekünk a kupleráj-elv soron következő tétele alapján nincs: Rejtsd el a megoldatlant, így válik megoldottá!

- A pályán mindenki ellen küzdeni kell!

- Mikor változott „mindenki ellen”-re a MINDENKIÉRT?! Ez itt a kérdés, apám. Te kapsz hitelt, ha kérsz, de van-e hiteled, apám? Amikor a pénzügyminiszter bejelenti: Az ország

adóssága kétszáz milliárd, és a tévé ugyanekkor közli, hogy ugyanebben az időben új tőkéseink bankbetétje négyszázötven milliárd, hol itt a probléma, apám?! A kupleráj-elv soron következő tétele alapján: No, mi a megoldás, apám? Az új tőkések bankhitelt nyitnak az államnak. Hadd fizessen a felső százezer zsebeibe több millió ember tönkrement életet, csődbe ment házasságot egyszerűen azért, mert ti nem vagytok felkészülve társadalom jelen kéréseinek megoldásaira.

- Tudom, hogy Magyarországon is születnek rettenetes magnószalagok. Ha visszaadod az enyémét: megmondom, hol találsz, amit keresel.

- Ma kivágjuk a Végzetfát - válaszolta Bartimeus, s a szemben ülő agya kiürült a rémülettől.

Nem szóltak egymáshoz, s csónakjuk egyre sebesebben halad végső célja felé. Sorra elhagyják az eddig látott csónakokat, de most mind némák. Lobogó fáklyaikat magasra tartva várják, hogy ők lépjenek először a partra, s követik őket a Végzetfához.

Az öreg kocsányos tölgy magányosabban állt a Bükkben, mint Csontváry cédrusa. Lombja mindig susogott, a levelek ezüstpénzhez hasonló fémes-száraz hangot adtak, akár vihar tombolt, akár szellő se rebkent. Madár sose szállt rá, s ha emberek pihentek alatta - előbb-utóbb baj érte őket. A legöregebbek emlékezetében is úgy élt, mint tabu: jobb elkerülni és nem beszélni róla.

A természetes fennsík talaján furcsa alakú kövek pihentek, nagyobb részük a földbe süppedve várta, hogy beszélhessen. Mégsem kezdtek itt soha ásást. Nem mintha senkinek eszébe sem jutott volna, de akinek eszébe jutott, azt szerencsétlen véletlenek sorozata érte, és űzte messzire a Bükkből. Így alakult ki a Végzetfa legendasorozata. Az egyik szerint a fa törzsébe falazták az öreg Álmos vezért honfoglaláskor, aki még sokáig beszélt a fából, és átkai mindmáig megfogannak. Mások szerint a fa bejáratot rejt a második világháborúban németek által kiűritett barlangrődítménybe. A vegyi anyagok, amiket ide rejtettek, a talajba szivároghatva halálos mérget lehelnek.

Egyes régészeti kutatások szerint valaha itt volt az avar birodalom központja, s a földből kiálló sziklák voltaképp gigászi megmunkált terméskövek. Az Ósvár darabjai. Hír sutogott a Végzetfába temetett nem kíváncsi csecsemőről is, akik úgy születtek, mint Bartimeus, s az anyák ítéletét hordozza a szerencsétlen fa.

Mindez megülte az Anna-báli éjszaka kirándulóinak lelkét.

Megnyugtató volt látni a favágók szakszerű készültségét, a csillogó gépfűrész. A lezárt terület, ahová a fa dőlni fog. A tölgy még sutogott. Nagyon szép volt különös alakú koronája, érthetetlen magánya ott, ahol erdő erdőt ér. A Végzetfa hatalmának külön jelentőséget adott katonák által biztosított körzete. Többé nem lehetett megközelíteni.

Bartimeus és apja épp úgy a körön kívül ültek le, mint a többiek. A gépfűrész felszívott, s a penge belemart a törzsbe. A fiatalok halkan énekelni kezdték József Attila: Tudod, hogy nincs bocsánat c. megzenésített versét. A villanymotor-hajtású gép könyörtelen metszésétől a faóriás méltóságteljesen oldalára dőlt. Holtában még nagyobbnak tűnt, mint életében. A favágók megkezdték a lombkorona leválasztását.

- A bűn az nem lesz könnyebb - suttogta az éneklőkkel együtt az aggastyán, és Bartimeusra nézett, akit teljesen lekötött a látvány. A törzs már a földhöz simult, s egyszerre több fűrész sietett darabokra vágni.

- A titkokat ne leسد meg - dúdolták a valéták, s miért, miért nem: megismételték a strófát. Tovább nem is jutottak.

A fa kiadta titkát: mesterségesen fűrt üregéből betonba ágyazott apró vasládát szabadították ki. A favágók átadták a katonáknak, azok a munkát irányító tisztnek, aki Bartimeus apjához sietett vele.

- Nyisd ki! - tanácsolta lágyan a fia. - Nem egyszer láttam a kulcsot a csuklóhoz láncolva.

- Csak egy szavamba kerül, és likvidálnak - súgja rekedten az öregember.

- Te írtad a méltó halál jogát követelő levelet - válaszolja Bartimeus. Nem néz az öregemberre, kinek arca egy perc alatt kilencszer változik át.

A tiszt, akik közvetlen közelükben áll, ösztönösen kibiztosítja revolverét. A fém hűvös csattanására az öregember agyán átsuhan az összefoglalás: „Fiam, az alkony”. Felkattintja az acéldobozt, s kiemeli belőle a papírlapot, melyen nevek sorakoznak. Tökéletesen azonosak a Bartimeus által összeállított lista neveivel. De a Végzetfa néma dokumentjén mindenki maga írta le saját nevét. Aláírások ezek, szövetségesek aláírásai.

A fiatalember apja szemébe fúrja kiismerhetetlen pillantását.

- Megpróbáltad értesíteni őket, igaz?

- Lehet, de nem tudod bizonyítani!

A tiszt villámcsapáskénti parancsra vár. A parancs késik. Az utóbbi néhány év érthetetlen haláleseteinek sorát érti meg hirtelenében.

Eszébe jut a könyvkiadók diktátora, amint hallgatja a telefont, majd szívéhez kapva összeroskad. Az atommag kutató főmérnöke, aki felrobbantja magát családotul, s összeomlik körülötte az ötemeletes lakóház. Közismert alakjai a közéletnek, akik hirtelen önkéntes száműzésbe vonulnak. Mások, akiknek elég volt nem szedni tovább gyógyszereiket, s munkás gyászinduló mellett díszes életük után: dísztemetés. Tisztelettel néz fiatal felettesére, aki olyan dokumentumot tart a kezében, mely igazi Uriás-levél: magában hordozza az aláírók végzetét.

- Lehet, hogy más megkapja a méltó halált - mondja közönyösem Bartimeus -, te soha! Életre ítélek, az általad teremtetted életre!

És sarkon fordulva katonáival együtt távozik a tisztásról, végképp átengedve azt a Végzetfa feletti örömtáncnak.

Az Aranycsillag előtt még megállnak számlarendezésre. A fiatal boy tárja ki előtte az ajtót érkezésekor és távozáskor.

- Rövid, de jelentős ideig maradt nálunk, uram. Pont erre az időre esik az új időszámítás kezdete. Ötmilliárdan vagyunk a Földön, megkezdődött a túlnépesedési korszak, Képzelje el, uram, az ötmilliárd-egyediket! Az ötmilliárd-egyediket!

Bartimeus könnycseppet lát a fiú szemében. Ennek látványa kíséri hazafelé.

Napfogyatkozás

Lívia rosszabbat álmódott, mint várta. Napok óta álomfélelemben élt, nem figyelt semmire. A huszonöt kiló sertéshúst úgy dobta bele a mélyhűtőbe, hogy a jacht megringott, s a kikötőben hullámok keletkeztek.

Férje azértse szólt. Napok óta vitáztak a „*mindenki, aki számít*” bulin, s ez mindkettőjük erőtartalékait felemésztette. Pali nagydarab ember volt, aki három dolgot szeretett: a pipát, a cigányzenét meg a Napfogyatkozást. Az utóbbi a balatonfüredi kikötő díszjachtja volt, pedáns és kihívó jószág. Sokan irigyelték a nagymenő pesti ügyvédtől, különösen Péter-Pálkor, a névnapi hacacárén.

Ekkor látta vendégül azokat, akik megítélése szerint szerették. Mivel Pali egyszerre volt érzékeny, meg hiú, a meghívottak összetétele évről évre változott. De most rendkívüli hűzt a kört, a legrégibb barátokat várta, csak ő tudja, miért. Állt a fedélzeten, messze nézett, s a bal vállán nyomást tapasztalt. A szíve? Nem lehetetlen. Egy-két napja furcsa hangok jöttek ki a száján, amiknek nem volt ura. Nem ismerte meg sok ismerőst, s doktor nélkül is konstata az agyér-elmeszesedést. A lapockáján összegyűlt az izzadság, ilyenkor válogatás nélkül káromkodott. Most is nekikészült, de egy félénk hang megállította.

- Uram, - Zsiga meghalt.

- Tudom, itt ül a vállamon - válaszolta meg sem fordulva. Aztán mégis meggondolta magát, zsebébe nyúlt, s számolatlanul gyúrta a nő kezébe az ötezsereket.

- Isten adjon százszor annyit - suttogta Piroska.

Babonásan meredt Pali bal vállára, ahol a halott cigányprímás gubbasztott.

- Muzsikálni akar magának. Várni fogunk a temetéssel, amíg hazatér.

Piroska szelíden intett a szellemnek, de az nem tért jobb belátásra, és maradt.

Lívia, aki nem ismerte a prímás feleségét, s csak a hívogató mozdulatát látta, közéjük rohant.

- Kit hoztál ide megint? Ki ez a repedtsarkú? Mit akarsz a férjemtől te pofátlan prosti? Ahol ezek megjelennek, ott a baj!

- Állítsd le magad - szólt rá Pali. - Eljött megmondani, hogy Zsiga halott.

- És én vele álmodtam!

Lívia az arcára csapta két kezét, szinte nyüszített a félelemtől.

- Adjál pénzt neki, Palikám.

- Adtam.

- Nem kell annak már pénz, nacsasszony!

- Hát mi kell neki? Mi kell?

- Ki tudja azt.

- Álmomban kutyafeje volt, és minden húst felzabált. Aztán az egészet kihányta, megsózta, és újra megette.

- Fúj - mordult Pali.

Lívia belekapaszkodott Piroskába, szeme megüvegesedett a félelemtől.

- Mit jelent ez? Maguk tudják az ilyesmit. Mondja meg, kérem.

Piroska kiszabadította magát és elszaladt. Szoknyája repkedett meztelen bokája körül, aztán eltűnt a sétálók között.

Az asszony és a férfi hallgatott. Pali a Muhi pusztára gondolt. Ott, ahol egymásba torkoll a Sajó meg a Hernád. Ott ismerte meg Majoros Zsigát. A vízben állt és kézzel fogta a halakat. Annak a sült halnak olyan illata volt, amely egész további sorsát meghatározta. A napfény, a víz az ősegiptomi rítusok erejével hatott rá. És mikor megvolt a jacht, mégsem hozta a pusztai élményt. Ezért lett a neve az, ami.

Livia életében Pali volt a harmadik férfi. Az elsőt vonat gázolta el, a másodikat a rák falta föl. Pali halhatatlannak látszott, mégis aggódott érte. Mert olyan volt, mintha sosem lenne jelen ott, ahol van. Olvasott róla, hogy van egy ilyen betegség, de nyolcvanöt kilós izomkolosszus férjét - akinek megvolt mindene, s ahhoz egyre többet és többet szerzett - képtelen volt betegnek látni. Egészen addig, míg Moha doktor egy jachtbulin, ahol Palit hiába szölongatták, azt mondta:

- Hagyjátok. Ez az *Aranypolgár-szindróma*. Hiába milliomos, valahol valamikor elveszített egy rózsabimbót, amiért mindenét odaadná.

És akkor nagyon nagy csend lett. Senki sem nézett senkire, nehogy olyasmit lásson, amit nem neki szántak. Főként ne rózsabimbót. De attól a naptól az addig stabil társaság mégis bomlani kezdett.

Először Burda Lali dobantott Polinéziába, megkeresni az emberiség bölcsőjét, MU-t. Aztán Szentkatolnay Öcsi utazott Szibériába megoldani a Tunguz-meteor titkát. Vizkuty Marci felvette Convay nevét, hitet tett Shangri-La létezéséről, majd eltűnt Tibetben. A furcsa járvány nemcsak a férfiak közül szedte áldozatait. A szép Fortunyák Olga felfedezte, hogy ő voltaképp Káli-reinkarnáció, helye Indiában van. El is ment és hastífuszban meghalt. De feltámadt, és levelet írt arról, hogy Európának fogalma sincs a boldogságról, Európa halott, de Ázsia örök. Mikor barátnője, Orczy Gizella, Ayesha nyomát kezdte keresni Afrikában, Livia kiborult. Moha doktor nemcsak injekciózta, hanem hosszan beszélgetett vele.

- Szereti a szellemi kalandokat?

- Nem.

- Miért nem?

- Mert a divatot szeretem, a fagylaltot, meg a bifszteket.

- És a férjét szereti?

- Micsoda kérdés!

- Szereti?

- Persze. Csakhogy...

- Igen?

- Nem mindent szeretek, amit ő.

- Például?

- Hát - nem tudom.

- Nem tudja, hogy mit nem szeret?

- Hiába csodálkozik, erre nehéz válaszolni. Pali olyan, mintha kapcsolatban lenne egy másik világgal. Elővesz egy fekete gyertyát, meggyújtja, aztán elvágja a lángot. Kérdelem, mit csinálsz? Mondja egy közismert politikus nevét, aki kórházban van, és el kell engedni szegényt, nagyon szenved. Bekapcsolom a TV-t, és bemondják, hogy az illető meghalt. Mit szól ehhez?

- Maga mit szól? Bántja? Fél?

- Dehogy. Csak nem szeretem nem tudni, hol van.

- A tibeti lámák napokat töltenek a testükön kívül, mégis semmi bajuk.

- Tudom, Ayesha évszázadokig él, Káli évezredekig, az Atlantisziak meg halhatatlanok. Annak, aki elhiszi! Hogy érdekelhet ez bárkit is, míg mi halandók vagyunk?

- Halálfélelme van, Livia?

- Igen, igen. Nem. Azt hiszem, nem így hívják, amittől félek, hanem fordítva. Hogy nem minden ember halandó!

Líviából furcsa sikolyokkal tört elő a vallomás. Pali nem Pali, csak beleköltözött a testébe, harminc éve egy napot sem öregedett, míg neki fel kellett varratnia az arcát, festetni a haját, százezerért csináltatni protkót, s most úgy néz ki ezzel együtt, mint férje nagyanyja.

Moha doktor szánakozva nézte, és komolyabb kúra mellett döntött. A szteroidok mintha visszahoztak volna valamit Livia régi énjéből. Röviden, határozottan beszélt rögeszméjéről, hogy férje maga a halhatatlanul is halott Fosco, aki mellett minden értelmetlen.

- Jó nyomon van - biztatta az orvos. - Mára odáig jutott az élet, hogy minden megkérdőjeleződik benne! Hiába minden! Nem a halál az ellenfelünk, hanem a szegények iszonyú tömegei. Nem vette észre, hogy eltűnt barátai nem halhatatlanságot, hanem halhatatlanságra méltó életminőséget keresnek?

Livia monomániás gondolatai ezen a sziklán végre megtörték. Meg tudta érteni, hogy 'magyar Alphaville'-ben él. Védi a pénz, de nem tanácsos kimenni az utcára. Künn a bárány, bent a farkas. A farkasok védekeznek. Esélyük semmi. Ezt a semmit látja Pali szemében. A felismerés erejétől hadarva vallott az orvosnak.

- Pali azt a délutánt akarja, mikor sült halat evett a Muhi pusztán! Ő ezért nem megy világgá. Az ő rózsabimbója itt van!

Az orvos komolyan nézett rá.

- Csak volt. Amíg Zsiga élt. Vele egy korszak szállt sírba.

Líviát csillapíthatatlan remegés fogta el...

Pali elment előttük, meg sem látva őket.

- Nehéz vagy, Zsiga - dűnnyögte -, rugdalod a szívemet. Tudtam, hogy egyszer elárulsz, és itt hagysz. Nem? Azt mondod, nem? Kell az útitárs? Hohó! Csak ha elhúzod az Akácost!

Leült a nyugszékben, és csendesen hallgatott valamire, amit csak ő hallott. Az orvos leült mellé.

- Megismersz, Pali?

- Mért ne ismernélek, Doki? Látok mindenkit, aki itt táncol. Mit szólsz, hogy a polinéz királynő kannibál? Burda Lali azt mondja: - mindig a legnagyobbak süllyednek a legmélyebbre. MU arisztokratái emberevők. Na, mit szólsz?

Az orvos nem szólt semmit. Pali szeme tiszta volt, tartása nyugodt, csak bal válla volt sírni-valóan csüggedt.

- Tunguzkán - folytatta Pali derűsen - radioaktív árnyékok hallgatják a sámándobokat. Szentkatolnay megjelenéséig azt hitték, valami sötét középkorban él a Föld. Daniken meg lehet elégedve, kommunikációképtelenségünk beigazolódott. Nem tudunk beszélni velük! Sőt, az is lehet - sosem járt ember a Holdon! Hazugság minden, amit írtak a Kozmoszról.

Lívia óvatosan közeledett feléjük, s félénken egyensúlyozott egy teli tálcát. A frissensült illata visszahozta Palit a valóságba. Két kézzel ragadta meg a húst és falta.

- Mindenkinek adjál - biztatta feleségét, s körbemutatott a Balatonon. - Nem baj, hogy a lámpák piszkosak, és csúnyák a bukott angyalok.

- Pali! Én Lívia vagyok, nem Ayesha. A hajón nincs senki.

- Nem igaz - hördült Pali - Doki, én látok!

- Szélmalmokat, mint Don Quijote - próbálkozott Moha a józansággal. - Megmondom én neked, hogy mi bajod. Megviselt Zsiga halála, s most szökni készülsz.

- Hm. Az egész élet arról szól, hogy nincs hová megszökni! Egyébként Zsiga elment.

- Nem ül a válladon?

- Nem ül.

- Nem táncol a hajódon senki?

- Senki.

- Akár le is feketnél aludni?

- Nagy szundi lesz. Szervusztok. Majd keltsetek föl.

Ezek voltak az utolsó szavai. Másnap hiába keltegették, halott volt. Minden látható és érthető ok nélkül elaludt örökre.

Lívia negyedszer is férjhez ment, ezúttal Moha doktorhoz. Házassága egy napig tartott, mert az ünneplő jacht kigyulladt és porig égett. Senkit sem tudtak megmenteni az exclusiv vendégseregéből. Állítólag Pali és Zsiga halat sütöttek, ahhoz kellett a tűz. Dehát ez csak mese a Napfogyatkozásról.

Boldogasszony anyánk

Megbotlott, ahogy öntözte a virágokat. A pöttyös kannából a szőnyegre ömlött a víz, de jutott belőle Fidinek is. A kutya méltatlankodva prüsskölt.

- Mondtam, hogy ne lábatlankodj folyton körülöttem - zsémbelt és nevetett egyszerre Aranka néni. - Szamár!

A kis törpe pincser - ki családfáját tekintve vérbeli herceg volt - elszaladt. Fölugrott a zöld díványra, összekuporodott és figyelt. Tudta, mi következik. A gazdi a dívány másik sarkába ül, fényképeket vesz elő, és magyaráz. Fidi egymás után hallja: „Ő sem él már”. Nagyon sokan nem élnek a gazdi családjából. A pincser belefárad a farkcsóválásba, mellyel úgy üdvözlí a holtakat, mintha személyes ismerősei lennének. Aztán bedobják az újságot, a kutya álomba, gazdája a napi hírekbe merül.

„Veje gyilkolta meg Cs. Börös László képviselőt”

A cím megmozgatott valamit előregedett lelkében! Úgy érezte: ismerte ezt az embert. Elővette a szemüveget meg a nagyítót, mert az apró betűt csak így tudta elolvasni. De hosszan és elszántan megnyomták a csengőt. A kutya hátán égnek állt a szőr, dühödten csaholt. Aranka nénit szórakoztatta a féktelen méreg.

- Buta! - mondta. - Biztosan számlát hoztak.

Kicsoszogott az előszobába, és nyolcvan éve ellenére csengő hangján megkérdezte, ki az.

- Engedj már be, anyám - dörögte a fia. - Én vagyok.

Egyszerre érzett örömet és nyugtalanságot. Valami baj lehet, hogy a fia most jött. Közönséges hétfő van. De csak a mosolyt mutatta, ahogy a hatalmas férfi lehajolt hozzá. Ferencet hibátlan életművésznek látta az anyai szem.

- Csak néhány percre ugrottam föl, itt van dolgom a környéken.

- Jól tetted, fiam. Biztosan éhes vagy!

A hűtőből elővett egy csonttá fagyott apró csomagot.

- Farhát. Mindjárt felenged.

Ferenc nevetett. Szatyrából egymás után rakta ki a nagydarab húsokat. A mélyhűtő dugig lett sertéssel. Zöldbabot, rózsakrumplit, hegyes paprikát öntött az üres szakajtókba. Kolbászt tett a kampókra, a szalonnát meglóbálta.

- Majd megabálod, ahogy te akarod. Eltart, míg újra jövök!

Fidi két hátsó lábán egyensúlyozva ugrált körülöttük.

- Szólj már hozzá...

- Helyedre!

A kurta parancsra a pincser megdermedt. Négylábra huppant, és asztal alatti párnáira kuporgott.

- Ki kell herélni, addig nem lesz nyugtunk - döntött a kutya felől. Fidi olyan pillantást vetett rá, mintha mindent megértett volna.

- Hanem anyám! Ne ijedj meg, néhány dolgot meg kell beszélnünk.

- Csak beszódom a farhátat...

- Ne sózz be semmit, két perc múlva itt sem vagyok. Gyere szépen a szobádba, ülj le a foteledbe. Nos, nővért megműtötték. Ne sápadozz, már ki is jött a kórházból. Levelet hoztam tőle. Olvasod, vagy felolvassam?

- A nagyító...

- Semmi nagyító! Figyelj!

„Drága Mamám, mire sorimat olvasod, túl vagyok egy kisebb onkológiai műtéten, amit később valószínűleg egy nagyobb fog követni. Még sok mindentől függ. Arra kérlek, add oda öcsémnek az arany karkötőmet, hogy eladja, nyugdíjamból semmit sem tudok az orvosoknak fizetni. Millió csókkal, - Zsuzsanna.”

Anya és fia szeme összekapcsolódott. Maguk előtt látták az elszánt, vékony teremtetést, aki hiába tanult kitűnően, majd diplomázott, doktorált, publikált, képtelen volt érvényesülni abban a világban, ahol a szellemi munka nem számít munkának. Zsuzsanna albérletből albérletbe, majd szoba-konyhába vergődött. A katedra megszállottja volt. Öccse szerint úgy fog meghalni, mint a Kék angyal háborodott hőse, ki nem bírta el az élet eljelentéktelenítő folyamatát, s holtában is katedrájába kapaszkodott. Ferenc gyakran hangoztatta, hogy Zsuzsannát az akarat tartja életben, de már nem tudható, meddig tart akarata. Aranka néni lelke mélyén büszke volt a lányára, aki az élet bőven ontott problémái ellenére valósította meg magát. Láta benne a betegségbe hajszolt embert, aki mégis alkot.

- Lesz szükség további beavatkozásra?

- Nem tudom. Az is sokat mond, ha kellene, de mégsem lesz.

Csengettek. Aprózott, játékos jelzés volt.

- Majd én - indult az ajtóhoz Ferenc.

- Biztosan a számlát hozzák - előzte meg anyja fűgén.

Megismerte a csengetést, ő tanította az unokájának, azt jelenti - man-da-rin-ka-csa. Sietve nyitott, keze reszketett.

Ők voltak. Árpi bal karján tartotta Kisárpit, jobbában játékbiciklit és méregdrága sporttáskát.

- Beengedsz, nagy? - villantotta föl mosolyát Árpi, mely állandó furcsán-csodálkozó kifejezést adott arcának.

- Dédihez! - kiáltotta Kisárpi, s a dédi csaknem összerogyott, ahogy átvette a hároméves vasgyűrőt.

- Apád is itt van - tájékoztatta rögtön egyszem unokáját. Megérezte, hogy ilyen véletlen nincs. Szorongva várta a találkozást.

Apa és fia nem közeledett egymáshoz. Szinte tapintható volt közöttük a bírói emelvény.

- Megmondtam, hogy nagyanyádhoz nem jöhetsz - szögezte le Ferenc metszón. - Még semmit sem tud arról az újabb disznóságról, melybe kénytelen voltam miattad belekeveredni!

Aranka nénit elfogta a nyugtalanság. Halottai rég figyelmeztetni akarták valamire, de nem értette szavukat. Rossz sejtését fizikai fájdalom váltotta föl. Mostanában sokszor ült Nitrominttel a nyelve alatt, de erről nem tudott senki.

- Mit kellene tudnom, fiam? A lakásról van szó?

Ferenc sárgászöld szeme nagyot villant.

- Látod, tudod te, miről van szó. A lakást eladtam.
- Az én lakásomat? - hűlt meg a vér az anyában.
- Miért nem azt kérdezed: kinek? - vágott vissza Ferenc.

Aranka néni reszkető inakkal süppedt a fotelbe. Fiáról unokájára nézett, de azok nem néztek vissza rá. Amikor az önkormányzatok eladták a lakásokat a lakóknak, a kis ház a fia nevére került, de az ő számára fenntartott haszonélvezeti joggal. Halála után kétségkívül Ferenc rendelkezik vele, de ő még él, nyugdíjából fizet mindent, s mégis eladta feje felől a tetőt. Miért? Ferencnek is, Árpinak is van lakása a fővárosban. Illetve Árpi eladta a lakását, s építkezni kezdett vidéken. Vállalkozó lett, tízmilliós autót vett. Miből? Igen, ez a titok nyitja.

A nagyit elfogta a düh. Szelíd hangja rikácsolásba csapott.

- Negyven éve élek itt! Ez az otthonom. Nem megyek sehová. Nem akarok újra vagonban lakni! Anya, apa, hol van Floki? Hol van Mica meg Frici? Boldogságos Szűzmária, segíts!

Árpi úgy megijedt nagyanyja heveny tudatzavarától, szinte kővé vált. Ferenc fiára emelte súlyos pillantását.

- Na, fiam, most láthatod, mit csináltál. Magadból kalandort, a családból hülyét. Leég a pofámról a bőr. Ha rólad van szó, folyton folyvást leég a pofámról a bőr. A gimnáziumban bukdácsolás, pótérettségi. A felvételiken nulla teljesítmény. A te eszeddel! Mert eszed az van, s mire használsz?

Árpi nagyanyja kezét simogatta, s pergett a könnye.

- Nagykám, nagyon szeretlek! Ne félj semmitől!
- Ne félj, dédi - csatlakozott Kisárpi.

A gyermekhangra Aranka néni szeme kitisztult. Simogatni kezdte dédunokája ölébe hajló fejét. Ferenc rendületlenül folytatta:

- Kizárattad magad az egyetemről. Ez is apró kis trükkjeid közé tartozik, majd bolond leszel diplomát szerezni, orvosként strapálni magad! Neked többmilliós villa kell, autó, utazások Sri Lankába, Tivoliba, Athénba. Egzisztencia persze semmi! Te is csak egy bunkó leszel, milliomos úr!
- Szállj le rólam a diplomával, érted? Az egész családom diplomás senkiből áll. Kinyalhatjátok! Az első, második, harmadik feleséged meg anyám összes férje. Orvosok, mérnökök, ügyvédek, tanárok - hányok. A nagy a legkülönb, világos? Ne félj nagy, visszacsinálok az egészet. Mert szeretlek! A te kedvedért visszacsinálok, hallod?!

- Mi a fenét csinálsz vissza? - nézett nagyot Ferenc.

Aranka néni szája lassan kékes színt öltött. Azt motyogta, hogy a sok betegség meg a gyógyszer elvitte a pénzt, meg öten laktak egy szobában, és hogy az átok megfogott. Árpit kirázta a hideg.

- Eladom a félig kész villát, meg a telket. Nem veszek föl hitelt, hanem eladok, s lakótelepi lakást veszek. Elég lesz!

Ferenc rőffent egyet. A hang, ami kijött a torkán, már-már nem volt emberi. A foga valósággal csikorgott.

- Mit hallok? Nem kell eladni másik nagyanyád házát is, meg az enyémet, sorra a családot csak azért, hogy neked villád legyen?! Nézzünk oda! Hirtelen elég a lakótelepi, melyekből eddig eladtál kettőt! A pénzért összevevissza játszottatok a válással, míg végül igaz lett a játék. Tönkretettél mindent, milliomos úr!

Árpi megragadta Kisárpit, s magához szorította.

- Érte van az egész. Nagy kutatót nevelek belőle! Olyan mikrobiológust, aki megold minden biofertőzést. Ő olyan lesz, amilyen én szerettem volna lenni.

Ferencet nem hatotta meg a távoli grandióz ter.

- Akarsz mikrobiológus lenni? - szegezte Kisárpinak. - Igen vagy nem? Gyerünk, te kis zseni, méltóztass nyilatkozni!

A gyermeket megijesztette az idegen szavak halmaza. Nem értett semmit, és dühödten elsírta magát.

- Haza akarok menni! - kiabálta. - Budára! Budára! Játsszani akarok!

- No, fiam - sóhajtott Ferenc -, ez az ő akarata! Ennyit a megfeszített munkáról, meg a dédelgetett jövőről.

Aranka néni és Kisárpi egyre közelebb húzódtak egymáshoz.

A legöregebb és a legfiatalabb sorsa kísértetiesen hasonlítani kezdett egymáshoz, de ezt még csak a dédanya tudta, és a gyermek védelmére kelt.

- Még csak gyerek - mondta Aranka néni. - Odavágyik első lakásotokba, amit eladtatok. Örökké az lesz az otthona, ahogy nekem Rutka!

- Ne csináld ezt, anyám - méltatlankodott a fia. - Újra és újra megérkezünk Trianonhoz. Ez tarthatatlan!

- Zsuzsanna szerint viszont újratárgyalások kellenek - vetette ellene Árpi.

Aranka néni szeme fölragyogott.

- Te meglátogattad Zsuzsannát? Mit mondott még?

- Felét sem értettem. Azt mondta, hogy kell egy új Machiavelli. Én annyit tudok erről a történelmi úrról, hogy végképp nem a demokrácia híve volt, erőskezű vezetőket akart, olyan uralkodókat, akik a népért élnek. De nagynéném szerint Machiavellinek kidolgozott köztársaságelmélete is volt, csak hogy ezt a kutya sem ismeri. Azt üzeni: imádkozzunk Magyarországnak számára egy új Machiavelliért!

Kisárpinak megtetszett a szó, s vígan kiáltotta:

- Makkavelliért! Makkavelliért! - gyere, dédi, gyere!

Kisárpi jól tudta, hol szokott imádkozni a dédi, és húzta a zöld dívány felé. Ferenc és Árpi követte őket. Mind ott álltak a kisebbik szobában a Mária-kép előtt, amit Aranka néni férje festett nagy nyomorban, mikor munkanélküli volt. Amatőr festette, mégis profi kivitelben. Mária a nagy arcvonásait viselte, ezt mindenki felismerte, noha azóta fél évszázad telt el. A kép szépségén átsugárzott a mozdulat, ahogy Mária a Gyermekeket sosem látott módon magasba emelte. Ez az asszony boldog volt, ő volt Boldogasszony anyánk, ő volt a sors.

Ferenc arra gondolt, eleget rohangált a damaszkuszi úton, mégsem szólította meg a Kiválasztott, nyilván azért, mert nincsen. Tisztességes apostataként leélheti, ami hátra van, bőven van mit tenni a Tízparancsolatért, hiszen az sem valósult meg a kőbevésés óta. Mivel Árpinnak a

pénz a nervus rerum, képviselőt kell belőle csinálni, mielőtt megeszik a nagyhalak. A konjunktúra végetért, a végjáték következik.

Árpi arra gondolt, ha nagyapja, aki festette ezt a képet, életben maradhatott volna, minden másképp alakul. S miért kellett nagyapának meghálnia? Hogyan jöhetett létre olyan világ, mely megalázta, és maga alá temette a gondolkozókat? Nagyapa messianisztikus volt, megváltáshitű, ezt Zsuzsanna magyarázta el, hogy mindig legyen büszke a nagyapjára. Ha nagyapa élne, nem lett volna a családban annyi válás. És nagyapa meg tudta volna oldani azt is, amibe mindenki beleerőpott... Zsuzsanna mondta, és amit ő mond, az igaz. Nagyapának meg kellett halni, mert minden embernek jól akart... Most ez már lehetetlen!!! Hová vezet ez?! Hiszen majdnem kihúzta saját nagyanyja lába alól a talajt, mert nem az számít, hogy úgymint megoldották volna a sorsát, hanem az, hogy amit átélt, visszafordíthatatlan. Új Trianon, mondta Zsuzsanna. És végül is Szandra találta volna meg a kiutat, mikor azt kiabálta, hogy innen el kell menni! Ez nem állam, hanem pszichiátriai intézet. Keveredik benne az *ex*, *lex*, *sex* - el innen! Csak semmi építés, kivándorlás kell! Ahogy a nagyiek ide menekültek, ők is el tudnak menekülni máshová.

Az őszanya dédunokája kezét fogva szabálytalan imát imádkozott. Kérte Boldogasszonyt, ne engedje elpusztulni ezt az országot. A TV mutatja a rengeteg menekültet, mi Ruttkárról jöttünk, most Zágrárból, Zentáról. Ki tudja eltartani őket, hiszen fél országnak farhátja sem telik. És az a roppant gyűlölködés, ahogy az emberek egymásnak esnek! Cs. Börösék Rimaszombatnál csatlakoztak, vagonukban kigyulladt a karácsonyfa, ami nagyon rosszat jelent, és ez be is következett. Istenem, csak a mi családjunk ne jusson ideig! Vagy már ideig jutottunk?

Boldogasszony megmozdult, és lejött a képről. Aranka néni látta leülni őt a zöld díványra. Sejtette, hogy képzelődik, de remélte, hogy mégsem. Látta, hogy a Boldogasszony festmény, hallotta férje hangját, ahogy tanítja, miközben keveri a festéket.

- Ne vigyél minket kísértésbe, ez a legfontosabb ima!
- Ha már én nem leszek, és nagyon árva leszel nélkülem, csak ennyit mondj, ne vigyél minket kísértésbe, mert elbukunk.
- Ne vigyél minket kísértésbe... - suttogta a képnek.
- Anyám - szólította a fia -, jól vagy?
- Ne vigyél minket kísértésbe! Mondjátok utánam! Kérlek benneteket! Drágám azt mondta, mikor a liliomokat festette: az lesz a jel, hogy többen vannak a kapukon kívül, mint belül. Így van már, ugye? Esküdjetek! Nem kell hangosan. Nem én akarom hallani. Boldogasszony meghallja a szíveteket. De én kimondom: ne vidd őket a kísértésbe, mindörökké, ámen.

Hogyan születnek a Hárpiák?

Samu a verandán ült, s azon gondolkozott milyen nagyságú tizenkétezer tehénbőr. Ráírhatta-e Zarathusztra kétmillió verssorát? Egyáltalán hol van ez a páratlan, halhatatlan és meghaladhatatlan mű, annyi ferdült filozófia alapja? Mikor jön a Szabadító, aki semmisnek nyilvánít minden eddigi értelmezést, s megalkotja az igazit? Samu meghúzta a sört, böffentett, mire válaszul vakkantott a szomszéd kutyája. Régi szokásuk ez, Picur egészségére kívánta, nem úgy, mint felesége, ez a női Hannibál, aki nem hagyott semmit kommentár nélkül.

Az étkezés csatatéren zajlott, a barátságos kalóriák kimúltak a remetemódú elkészítéstől. A levesekről Szindbád és Latinovits együtt nyújtotta volna be, hogy törvénytelen, mivel ételnek álcáz valamit, ami messzemenően nem az. Hagyjuk. Ma másképp lesz. Party-szerviz. Ünnepi vacsora vendéglőből!

Kivágódott az ajtó és berontott Kissamu. Aranyos, szőkés-rőt tincsei másodrendűvé tették Tiziano színeit, izmos kis alakja Michelangelo formáit. Pici volt, akár Dávid, s az író kajánul gondolt Góliátra.

- Napa, rossz vagyok én? - kiabálta torkaszakadtából az unoka. Kérdése állításnak hangzott, mint mindig. Samunak ugrált a szíve örömeiben. Esze ágában sem volt vitát nyitni unokája rosszaságáról. Kissamu született bajkeverő, tisztázni akar mindent. El lehet képzelni Rózsa nénit, amint válaszolnia kell napról napra.

- Lili mondta, tudod!

- No lám. És ő hol van?

- Itt vagyok, Napa.

Lilinek persze Samu nem volt „Napa”, de Kissamuvál egy osztályban boldogították Rózsa nénit és egymást. Az író Lilit szerette legjobban unokája baráti köréből. A kislány olyan szép volt, mint Tom Sawyer Beckyje, és szelíden követte viharzó barátját. Halásznadrágot és római szandált viselt, trikójától, melyen málnafolt díszelgett, hasztalan próbált megszabadulni.

Samu elégedetten nézte őket, és hallgatta: Lili fagyizni akart, de Kissamu kiverte a kislány kezéből. Lili asztmás, meg kell gondolnia, hogyan eszik hideget-meleget.

Igen. Kissamu megint „tisztázni” akart valamit, s mint rendesen: túllőtt a célon.

De miért legyen belőlük Lamed Wufnik? Arra, hogy a „36 igaz” közé képzelte a gyerekeket, elnevette magát.

- Kísérd haza Lilit, át kell vennie a pólóját. Ne rajta száradjon meg! Egy szót se! Indítsatok!

A két gyerek eloldalgott, de Samu nem tudott visszazökkenni gondolataiba. Bejött a veje.

Szergej kirgiz volt, nyúlánk, nyakas és fékezhetetlen. Laurával a vlagyimíri egyetemvárosban ismerkedtek meg, mikor a Zárja vendéglőt enyhén szétrúgták az Afganisztánba készülők, új besorozottak. Folyt a vörösbor, a zenekar a *Fekete szemek*-et játszotta Laura kérésére. Aztán újra - Szergej kérésére. Aztán Szergej megkérte a lány kezét, s azt mondta - „Ha nem adod, akkor ellopom”, amin Samu röhögött egy sort, aztán beleegyezett.

Laura is beleegyezett. És sorba minden fórum beleegyezett, hogy Szergej nem az afgán frontra megy, hanem Balatonfüredre, nősülni. Keramikus volt, apró, vidám műveket alkotott, melyek azonnal belopták magukat a szemekbe és szívekbe. Szergej eltúlozta mosolyukat, torzította alakjukat, amivel kikerülte a közepesség édes sablonjait.

A „Kuriózumok” kiállítás hozta meg a világhírt. Egybeesett a rendszerváltozással. A közönség izgatottan szemlélte a kentaur-, kerberosz-, szfinx-szimbólumokat. A nagydíjat négyfejű vázájával nyerte. Haniel, Kafziel, Azriel, Aniel kilépett a Jelenések Könyvéből egy gyönyörű váza kedvéért.

A művészvilág feszülten várta a folytatást, s ez most ott volt Szergej kezében. A Nisnákat dolgozta ki, a félembereket, kiknek fél szemük, fél kezük, fél lábuk, fél testük és fél szívük volt valaha, amikor fél jóslatokat mormogtak, s azt falevéltre írták. Szergej Nisnái összefonódva tekeregnek, a jóslevelek pikkelyszerűen bontják testüket, a betűknek csak a fele látszik, az is olvashatatlan.

- Mit gondolsz erről? - nyomta kezébe Szergej a Nisna-mintát. Tapinthatóan szorongott.

Samu végigmérte az agyagfoltos köpenyt és gazdáját. Szergej sosem bizonytalankodott. Ez valami új, a Nisnák által kiváltott érzés.

- Miért nem Nagák vagy Nereidák, sellők vagy szirének? A „félemberek” bár nagy üzenet, de nem szimpatikus.

- Füttyölök rá, hogy kinek mi a szimpatikus!

- Tudom. Csakhogy eddig kerested az elismerést, és nem füttyültél. S ez így volt jó. A tisztelet vitt magasra.

- Tisztelet? Csak megadtam a császárnak, ami a császáré. Nyaltam a hatalomnak, meg az analfabétáknak, akik csinálják.

- Ennek vége. Félemberekké süllyedtünk, s te ezeknek nem pitizel. Pedig most jön a java: megadni az ördögnek, ami az ördögé. Dönteni: mihez adod a neved!

Szergej összehúzta szemhéjait. Kissé ferde szemei csíkká szűkültek. Visszavette a Nisnákat apósától, szemeit teljesen behunyva tapogatta a modellt.

- Pontosan így van. A felük az ördögnél... másik felük ott él az Isszik-Kulnál... Karakalban...

Samu nem egyszer hajózott a „kirgiz tengeren”. Ott éltek Szergej hozzátartozói Karakalban, és sosem hagyták el a Kék Hold Várost. Szépen formált, erős emberek, parányi gnóm közöttük az európai.

Mindketten tudták, egyértelművé kell tenni, hogy a Félemberek mitől azok, amik. Eszmecseréjüket megszakította a beviharzó Szandra. Meglátta a Nisnákat és belészakadt a szó, aztán nagyon is kiömlött.

- Ne alkoss rondaságokat, Isszik-Kul fia! Az Isten is azért csinált Vízözönt, hogy a félig állattal kevert emberiséget megsemmisítse. Vagy újra megértünk egy özönvízre? Ne ma döntsétek el -, tálalva...

A két férfi azonnal indult. Szandrának ellentmondani? Inkább engedelmeskedtek.

A vacsoraasztal utolsó simításait Laura végezte. 21 éves házasságuk 21 ünnepélyes vacsoráján mindig ugyanazt eszik: francia hagymaleves (Szandra kedvence), libamájjal töltött borjúszeletek (Samu kedvence), juhtúrós sztrapacska (Szergej kedvence), diplomata puding (Laura kedvence), ibolyafagylalt (Kissamu kedvence).

Az asztal közepén villanyégőkből: **1985**. A dátum, mely megváltoztatta a világot!

- Azt hiszem, hiába járunk mi jó úton, ha az egész civilizáció rossz úton jár - mondta Samu.

- Megígérted, hogy erről nem beszélünk - intette le Szandra.

- Akkor is rossz úton jár - mérgeződött Samu.

- Apa! Hagyd ezt a világjavító-szándékú bestsellerekre és szappanoperákra - parancsolta Laura.

- Olyan vagy, mint a lernai hűdra, minden levágott élced helyén kettő újabb nő!

- Idefigyussz mindenki! - kiabálta Kissamu -, meghívtam Lilit!

A kislány bedugta kócos buksiját, majd kilépett a gyerekszobából, ugyanabban a foltos trikóban. Nyilván nem volt otthon. Kissamu két pillanat alatt tányérokat rakott elé, és maga mellé ültette.

- Éhes vagy, ugye? - vezette a társalgást a fiú.

- Igen, éhes vagyok - mondta a kislány őszintén -, otthon nincs ennivaló, mert apának nincs munkája.

Kissamu körbenézett az elcsendesült társaságon.

- Mivel foglalkozik apukád? - kérdezte Szergej.

- Ő jövőkutató tanár - mondta büszkén Lili -, futuroológus. De azt a kutatóhelyet, ahol dolgozott, megszüntették.

A család megállta, nem néztek össze. Laura leszedte a leveses-csészéket, s elsőnek pakolta meg a kislány tányérját a libamájás borjúval.

- Félmillió tanárból a felét menesztették - morogta Samu. - Persze nem az analfabéta igazgatókat és nem a képesítés nélkülieket!

- Rózsa néni azt mondta, hogy a félembereket tartották meg! - rikkantotta Kissamu.

- Nocsak, egy lelki rokon! - örvendezett Szergej. - Nem értem, Szandra, milyen alapon söpörted félre a Nisnáimat!

- Mondd csak, Lili - fordult a gyerekhez Laura -, milyen a Te apukád külseje?

- Apu nem szép - suttogta Lili -, mert fél szeme van. A másikat...

- ... kiverték! - kiáltotta Szergej. - Erről van szó! Levágták a fél kezét, a fél lábát...

- Azt még nem - nézett rá a kislány -, de Apa azt mondta: „Felajánlom nekik a másik vesémet is.”

- Szent Isten! - mondta Szandra. - A gyerek előtt?!

- Ugyan - nézett rá Samu -, tizenkét évesek. Mindent megértenek, sőt túlértenek! Vedd a hitellel átverteket, akik azt hitték, a munkájuk örökké tart. Nem tartott örökké, s most eladják a fél veséjüket. Vagy nézd meg a felszámolt gyárat! Nem kell a hazai termék, a jóléti államok termékei kerülnek csak piacra. Értitek?

- Kérek még - forgatta meg Lili a tányérját.

A kislány másodpercek alatt megette a libamájás borjút.

- Sosem ettem még ilyen finomat!

- Én is kérek! - kiáltotta boldogan Kissamu, s míg Laura megrakta a tányérjaikat, tovább informálta felmenőit az iskoláról.

- Rózsa néni azt mondta, ez az új középkor, s a törvény a kaloda.

- És te ezt érted? - érdeklődött Szandra.

- Persze - nyugtatta meg unokája -, láttuk képen a kalodát.

- És a törvényt? - kérdezte várakozással a nagypapa.

A két gyerek egymásra pillantott. Keresgéltek a szavakat, aztán Kissamu kivágta: - A törvény olyan, mint a levegő, nem lehet nélküle élni!

- Ezt tanítja Rózsa néni? - kérdezte ámultan Szergej.

- Igen - erősítette meg Lili barátja szavait. - És Zsufi azt mondta, nem ad Rózsa néni jövőjéért egy lyukas garast.

- Meghiszem azt! - morogta Napa.

- És ki az a Zsufi? - érdeklődött a nagyfi.

- Ő az osztályelső, de hamarosan elviszik egy előkelőbb iskolába.

A felnőttek félelemmel nézték a gyerekeket. Laura lecserélte a tányérokat, s megkezdte a sztrapacska osztását.

- Hű, de finom! - kiáltotta a vendég. - Ilyet anyukám is csinál néha. Úgy hívják: a szegények eledele. Csak imádkozva szabad enni.

- Ugyan miért kell a sztrapacskáért imádkozni? Most hallottuk, milyen egyszerű! - mondta Samu.

Lili elgondolkozott. Kis manóarca csupa igyekezet, látszott, nagyon jól akar válaszolni.

- Anyukám szerint, ha elmarad az ima - jönnek a Hárpiák, akik sebezhetetlenek és bűdösek, mindent felfalnak, és az ürülékükkel bekerítik, amit elfoglaltak. Érted, Napa?

- Értem - bólintott Samu, s Szergejhez fordult. - Na, fiam, melyik felünket kell odaadni az ördögnek?

Kintről a távolból jól hallhatóan fékesikorgás, jajkiáltás, mentővijjogás hallatszik, amire mindnyájan felfigyelnek. Laura összeszedi a tányérokat, s feladja a desszertet.

- Egyél! - biztatja Lilit. - Ez a diplomata puding.

- Ilyet esznek azok a bácsik, akik nem csinálnak futurológiát! - mondja Samu nyersen.

- Azért kapják, mert nem csinálják? Viccelsz, Napa?

Az ajtó kipattan egy összetört, szép, szőke asszony lép be - Lili nagyban.

- Anyúúú! - röpül felé Lili.

- Jöjjön! - Hozz egy széket, Szergej - üljön közénk! Házassági évfordulónk van...

- Ne fáradjon! Liliért jöttünk volna a férjemmel, de egy autó elütötte az útkereszteződésben.

- Meghalt! - sikolt Lili.

- Igen, kicsim.

- Istenem! - sóhajt Szandra. - Sajnálom!

- Istent mondott? - néz rá az anya. - Ez nem tőle származik. Nem, nem! Az ég tökéletes. Ez a kulcsszó. Mi nem vagyunk tökéletesek. Nem tudjuk, miért. Valami hiányzik, s ezt keresni volna a feladatunk. Swedenborg szerint az Ördög nem más, mint az az ember, aki a keresést elutasítja. Ezzel már életében a Poklot választja.

- De mit tehetnék? Vagy külföldön keresek munkát - takarítani spanyolul is lehet -, vagy eladom magam, elhasználok, s hamarosan olyan leszek, mint a Hárpiák!

- Nem! - ordított fel a gyerek kétségbeesetten -, te nem lehetsz Hárpia. Nem! Nem! Nem!

Az asszony körbenézett a megkövült arcokon. Kézen fogta Lilit, és elment.

Laura felszolgálta az ibolyafagylaltot.